

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ
& ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ**

Αν. Φ.: 26

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20-22
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.426
Email : tmnpke@culture.gr

ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Αναφορών
ΚΟΙΝ: 1. Βουλευτή κ. Χρήστο Μαντά

Θέμα: Απάντηση στην υπ' αριθμ. 888/27.4.2018 Αναφορά με θέμα:
«Αποκατάσταση ζημιών Πέτρινων γεφυριών της περιοχής Τ.Κ. Τσεπέλοβου του Δήμου Ζαγορίου»

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτοκόλλου 888/27.4.2018 Αναφοράς του Βουλευτή κ. Χρήστου Μαντά και σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες Υπηρεσίες μας, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Μετά από σχετικό έγγραφο του Δήμου Ζαγορίου με αρ. πρωτ. 2935/11.4.2018 με θέμα «Ζημιές στο πέτρινο γεφύρι Χάτσιου Τ.Κ. Τσεπέλοβου» και την από 18.4.2018 επιστολή του Πολιτιστικού Συλλόγου Τσεπέλοβου « Ο ΤΣΟΥΦΛΗΣ », Αρχιτέκτονας και Πολιτικός Μηχανικός της Υπηρεσίας Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Ηπείρου, Βορείου Ιονίου και Δυτικής Μακεδονίας, στις 26.4.2018 πραγματοποίησαν αυτοψία στις δύο λιθόκτιστες γέφυρες Άνθας ή Χάτσιου και Κοβάτσαινας στον οικισμό Τσεπέλοβου του Δήμου Ζαγορίου της Π.Ε. Ιωαννίνων, προκειμένου να καταγραφούν οι φθορές και το μέγεθος των στατικών προβλημάτων που παρουσιάζουν τα εν λόγω γεφύρια.

Τα δύο λιθόκτιστα γεφύρια δεν έχουν χαρακτηρισθεί έως σήμερα ως μνημεία από το ΥΠΠΟΑ, αλλά ως προγενέστερα του 1830 προστατεύονται από τις διατάξεις του Ν. 3028/2002 άρθρο 2 παρ. αα) «Ως αρχαία μνημεία ή αρχαία νοούνται όλα τα πολιτιστικά αγαθά που ανάγονται στους προϊστορικούς, αρχαίους, βυζαντινούς και μεταβυζαντινούς χρόνους και χρονολογούνται έως και το 1830 ...».

Κατά την αυτοψία διαπιστώθηκαν τα εξής:

α) Η Γέφυρα της Άνθας ή Χάτσιου

Βρίσκεται σε απόσταση 2 χλμ νότια του οικισμού Τσεπέλοβο, γεφυρώνει τον Βοϊδομάτη ποταμό και χρονολογείται στις αρχές του 19^{ου} αιώνα. Αποτυπώθηκε σχεδιαστικά από την Υπηρεσία το έτος 1987 και έγιναν εργασίες συντήρησης το 1988, από το μόνιμο εργατοτεχνικό προσωπικό της Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων Ηπείρου.

Είναι μονότοξο με άνοιγμα τόξου 17,50μ, ύψος 8,00μ και πλάτος 3,20μ. Φέρει ανακουφιστικό τόξο στο δεξί βάθρο, ενώ υπάρχει ίχνος εμφάνισης ανακουφιστικού τόξου και στο αριστερό βάθρο στην ίδια (υψηλή) στάθμη, που βρίσκεται κλειστό από παλαιότερη επέμβαση. Επίσης, διαθέτει πτερυγότοιχο πυραμιδοειδούς μορφής στο δεξί βάθρο ανάντι και κατάντι της ροής του ποταμού και νεώτερο λίθινο τοίχο προστασίας ποδός στο αριστερό βάθρο.

Το διάζωμα του καταβιβασμένου τόξου του περιβάλλεται από διπλή σειρά θολιτών ύψους 0,60μ σε εσοχή το πρώτο και 0,50μ το δεύτερο (επιβοηθητικό) τόξο. Το πρώτο τόξο ενισχύεται με τέσσερις εγκάρσιους μεταλλικούς ελκυστήρες (άρπιζες). Το κατάστρωμά του είναι λιθόστρωτο καλντερίμι με «ούβιες» και φέρει προστατευτικό στηθαίο ασφαλείας από συσσωματωμένους αρκάδες.

Η γέφυρα βρίσκεται σε μέτρια κατάσταση και κατά την αυτοψία διαπιστώθηκαν τα παρακάτω:

- Δυσκολία πρόσβασης από την υφιστάμενη διαβρωμένη χωμάτινη οδό. Παρατηρούνται «νεροφαγίες» που οφείλονται στην υψηλή βροχόπτωση σε συνδυασμό με το έντονο ανάγλυφο του εδάφους.

- Στις όψεις και το κατάστρωμα της γέφυρας, καθώς και στον περιβάλλοντα χώρο υπάρχει ανεξέλεγκτη βλάστηση και κατά θέσεις στον περυγότοιχο του δεξιού βάθρου, που αποδιοργανώνουν τη λιθοδομή.

- Η γέφυρα φέρει ενδείξεις παλαιότερων ρηγματώσεων που έχουν αντιμετωπιστεί κατά το δυνατόν στις εκτεταμένες εργασίες αποκατάστασης το 1988.

- Απουσία κλειδίων (κεφαλόδεσμων) σε 3 άρπιζες κατάντι και 2 ανάντι και απουσία λίθων στα τύμπανα κατά θέσεις, ιδιαίτερα πλησίον της έδρασης του αριστερού βάθρου (ανάντι και κατάντι) και στο κλειστό ανακουφιστικό τόξο του δεξιού βάθρου (ανάντι), που ενδεχομένως προκλήθηκαν από ανθρώπινη ενέργεια.

- Ο τοίχος προστασίας ποδός του αριστερού βάθρου φέρει φθορές στο ανώτερο τμήμα του, λόγω της έντονης ορμητικής ροής του ποταμού, ιδιαίτερα τους χειμερινούς μήνες, που παρασύρει στο πέρασμά του μεγάλους ογκόλιθους. Αποτελεί τμήμα των εργασιών αποκατάστασης του 1988 για την προστασία του βάθρου από υποσκαφή.

- Στο ανάντι του αριστερού βάθρου ο τοίχος αντιστήριξης μεταξύ των τυμπάνων και βραχώδους προεξοχής, βρίσκεται σε αποδιοργάνωση.

- Στο κατάστρωμα έχουν γίνει επεμβάσεις αποκατάστασης του λιθόστρωτου που σήμερα βρίσκεται σε μέτρια κατάσταση, παρουσιάζει κατά τόπους αποδιοργάνωση λόγω των έντονων καιρικών συνθηκών (υψηλή βροχόπτωση και παγετός) και αποκόλληση αρκάδων από το κατάστρωμα στις θέσεις αποδιοργάνωσης του λιθόστρωτου καλντεριμιού.

β) Γέφυρα Κοβάτσαινας

Στα νότια του προαναφερόμενου γεφυριού της Άνθας ή Χάτσιου και σε απόσταση 350μ περίπου, παραπλεύρως της χωμάτινης δασικής οδού, κακής βατότητας που κατευθύνεται από το Τσεπέλοβο προς τους Κήπους βρίσκεται η γέφυρα της Κοβάτσαινας ή Γεφυρόπουλο.

Η γέφυρα αποτυπώθηκε σχεδιαστικά από την Υπηρεσία το 1987 και εκτελέσθηκαν εργασίες αποκατάστασης το 1988 από το μόνιμο εργατοτεχνικό προσωπικό της Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων Ηπείρου.

Είναι μονότοξη με άνοιγμα τόξου 6,60μ., ύψος 3,50μ. και πλάτος 3,20μ. Χρονολογείται στις αρχές του 19ου αιώνα και γεφυρώνει παραπτόταμο του Βοϊδομάτη ποταμού.

Το διάζωμα του μοναδικού τόξου του περιβάλλεται από διπλή σειρά θολιτών ύψους 0,45μ σε εσοχή το πρώτο και 0,15-0,30μ το δεύτερο (επιβοηθητικό) τόξο. Το κατάστρωμά του είναι λιθόστρωτο καλντερίμι με «ούβιες» και φέρει προστατευτικό στηθαίο ασφαλείας από μεμονωμένους αρκάδες διαστάσεων 60 x 20 x 5 εκ.

Η γέφυρα γενικά βρίσκεται σε μέτρια κατάσταση και κατά την αυτοψία διαπιστώθηκαν τα παρακάτω:

- Στην χωμάτινη οδό παρατηρούνται κορήματα από πτώσεις λίθων που οφείλονται στο έντονο βραχώδες ανάγλυφο του εδάφους και δυσχεραίνουν την πρόσβαση στη γέφυρα.

- Η θέση της γέφυρας είναι δυσδιάκριτη λόγω της έντονης βλάστησης. Στις όψεις και το κατάστρωμα της γέφυρας, καθώς και στον περιβάλλοντα χώρο υπάρχει

ανεξέλεγκτη βλάστηση και ριζικό σύστημα δένδρων κατά θέσεις, που αποδιοργανώνουν τη λιθοδομή.

- Αστοχία του καταστρώματος, τμήματος του δεύτερου (επιβοηθητικού) τόξου, και κατάρρευση του ανάντι δεξιού τυμπάνου, που αποδίδεται στην αποσάθρωση των κονιαμάτων από τις έντονες καιρικές συνθήκες και αποδιοργάνωση του καταστρώματος στο κατάντι παράπλευρα της θέσης αστοχίας.

- Το εσωρράχιο και τα βάθρα βρίσκονται σε καλή κατάσταση, ασφαλώς θεμελιωμένα στο ασβεστολιθικό υπόβαθρο.

- Απώλεια ή αποκόλληση αρκάδων κατά θέσεις λόγω της αποσάθρωσης των κονιαμάτων.

Η Υ.Ν.Μ.Τ.Ε Ηπείρου, Βορείου Ιονίου και Δυτικής Μακεδονίας μετά από την καταγραφή των φθορών, στα εν λόγω γεφύρια, έχει συντάξει σχετικές μελέτες για την άμεση αποκατάστασή τους, ώστε μετά τις σχετικές εγκρίσεις, να εκτελεσθούν οι απαραίτητες εργασίες για την διάσωσή τους με χρηματοδότηση από την Περιφέρεια Ηπείρου.

Επιπροσθέτως σας ενημερώνουμε ότι η Υπηρεσία συνεχώς καταγράφει αιτήματα πολιτών και φορέων που αφορούν όχι μόνο τα γεφύρια της Ηπείρου, αλλά και της Δυτικής Μακεδονίας. Πρόσφατα έγινε αυτοψία σε δύο γεφύρια του Δήμου Βοίου, στη γέφυρα Κοιλαδίου και Σβόλιανης τα οποία παρουσιάζουν ανάλογες φθορές, ώστε σε συνεργασία με την Περιφέρεια Κοζάνης να διασωθούν και να αποκατασταθούν.

Την τελευταία διετία, στην περιοχή Ζαγορίου έχουν αποκατασταθεί το γεφύρι στη Σκάλα Βραδέτου και στο ρέμα του Αϊ Γιάννη Φραγγάδων Δήμου Ζαγορίου, με φορέα υλοποίησης την Υ.Ν.Μ.Τ.Ε Ηπείρου, Βορείου Ιονίου και Δυτικής Μακεδονίας και χρηματοδότηση από το ΥΠΠΟΑ.

Σε συνεργασία με τον Δήμο Ζαγορίου και την Περιφέρεια Ηπείρου στερεώθηκε και αποκαταστάθηκε υποσκαφή στο δεξιό βάθρο του γεφυριού Καμπέρ-Αγά Μηλιωτάδων Δήμου Ζαγορίου.

Οι αρμόδιες Υπηρεσίες του ΥΠ.ΠΟ.Α. προσπαθούν να ανταποκριθούν σε αιτήματα πολιτών και φορέων για την διάσωση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς με προτεραιότητα στην διάσωση των γεφυριών διότι τα γεφύρια είναι κατασκευές που είναι εκτεθειμένες και απροστάτευτες στην αδάμαστη φυσική βλάστηση, στις αντίξοες καιρικές συνθήκες που επικρατούν στην περιοχή, στην ορμή των ποταμών που γεφυρώνουν και κυρίως στη φυσική γήρανση των δομικών υλικών.

Η Υπουργός
Πολιτισμού και Αθλητισμού
ΛΥΔΙΑ ΚΟΝΙΟΡΔΟΥ

Εσωτερική Διανομή:

1. ΔΠΑΝΣΜ

2. Υ.Ν.Μ.Τ.Ε Ηπείρου, Β. Ιονίου και Δυτ. Μακεδονίας

Ακριβές Αντίγραφο
Κεντρικό Πρωτόκολλο
Φλωρόπουλος Αθανάσιος